

**Handläggare**  
Sebastian Rigi  
Telefon: 0850822043

**Till**  
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd  
2019-12-19

## Förslag till ny kemikalieplan 2020-2023 för Stockholm stad

Yttrande till kommunstyrelsen

### Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

### Sammanfattning

Stadens nya kemikalieplan för 2020-2023 ska bidra till målet *Ett giftfritt Stockholm*. Målet är att fasa ut och ersätta skadliga kemikalier och gifter från staden. Detta kommer göras genom 49 åtgärder spridda bland stadens förvaltningar och bolag. Fokus ligger också på att skydda särskilt känsliga grupper som exempelvis barn.

Förvaltningen ställer sig positiv till kemikalieplanen men konstaterar att det behövs kompetensstöd i vissa frågor.

### Bakgrund

Miljö- och hälsoskydds nämnden har tagit fram en ny kemikalieplan för perioden 2020-2023. Planen utgår från det långsiktiga målet *Ett giftfritt Stockholm*. Målet gäller både för boende i staden samt för den biologiska mångfalden.

### Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för samhällsplanering. Ärendet informeras i samverkansgrupp 3 december 2019.

### Ärendet

Stockholm har som mål att vara en giftfri stad. Detta följer det nationella miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö*. Målet är att både boende- och naturen i Stockholm ska vara fri från skadliga kemikalier och gifter. I ett steg mot ett giftfritt Stockholm har Miljö- och hälsoskydds nämnden arbetat fram stadens kemikalieplan

för 2020-2023. Planen innehåller 49 åtgärder som är spridda mellan stadens olika nämnder och styrelser.

Kemikalieplanen kan förankras i Agenda 2030 där 8 av målen har koppling till giftfri miljö. Planen belyser också vikten av att tänka cirkulärt. I en cirkulär ekonomi återanvänds material vilket leder till minskad resursanvändning samt större möjlighet att kontrollera att skadliga kemikalier inte hamnar i naturen. Samtidigt gäller det att ha i åtanke att material som innehåller skadliga utfasningsämnen inte ska återanvändas utan istället kasseras på bästa lämpliga vis.

Exempel på ämnen som prioriteras i kemikalieplanen är metaller, bisfenoler, antibakteriella ämnen och högfluorerade ämnen. Staden kommer att arbeta enligt principen *egenskapskriterier* vilket innebär att det är ämnets egenskaper man är ute efter, inte ämnet i sig. Istället för att förhindra att ett visst ämne används så förhindrar man alla ämnen med den oönskade egenskapen. Därmed undviks risken att ett ämne bara byts ut mot ett annat med samma skadliga egenskaper.

Åtgärderna är uppdelade i följande kategorier:

- 1) Information och dialog
- 2) Inköp och upphandling
- 3) Bygg och anläggningsmaterial
- 4) Kemikaliehantering
- 5) Växtskyddsmedel
- 6) Tillsyn och kontroll
- 7) Miljögiftsövervakning
- 8) Barn och andra särskilt känsliga grupper

Nedan presenteras de åtgärder som berör stadsdelsförvaltningen.

Åtgärd	När	Ansvarig
<b>Information och dialog</b>		
1.2 Genomföra kommunikationsinsatser för kemikaliesmarta arbetsplatser i staden.	Senast 2023	Kemikaliecentrum, äldreförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och alla kontorsbaserade förvaltningar och bolag
1.5 Genomföra årliga informationskampanjer gentemot invånarna.	Årligen från 2020	Kemikaliecentrum, Stockholm Vatten och Avfall med stöd från stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret
<b>Inköp och upphandling</b>		
2.1 Identifiera vilka kemikaliekrav som är relevanta att ställa genom behovs- och marknadsanalys.	Kontinuerligt från 2020	Serviceförvaltningen, kategoristyrningsteamerna och upphandlande förvaltningar och bolag med stöd av kemikaliecentrum
2.2 Ställa kemikaliekrav för alla prioriterade inköpsområden.	Kontinuerligt från 2020	Serviceförvaltningen, upphandlande förvaltningar och bolag, med stöd av kemikaliecentrum
2.3 Följa upp ställda kemikaliekrav inom alla prioriterade inköpsområden.	Kontinuerligt från 2020	Serviceförvaltningen, upphandlande förvaltningar och bolag, med stöd av kemikaliecentrum
2.5 Vidta sanktioner om leverantörsuppföljningen visar att kemikaliekraven inte uppfylls.	Kontinuerligt från 2020	Serviceförvaltningen, upphandlande förvaltningar och bolag med stöd av kemikaliecentrum
2.6 Underlätta för personal att göra kemikaliesmarta inköp.	Kontinuerligt från 2020	Kemikaliecentrum tillsammans med serviceförvaltningen, stadsledningskontoret samt inköpsansvariga på förvaltningar och bolag

<b>Bygg och anläggningsmaterial</b>		
3.1 Tillämpa kemikaliekraven i detta kapitel vid upphandling av bygg och anläggningsmaterial, projektörer och entreprenörer vid nybyggnad, ombyggnad och förvaltning.	Kontinuerligt från 2020	Förvaltningar och bolag som upphandlar bygg- och anläggnings-entreprenader och köper in bygg- och anläggningsmaterial med stöd av kemikaliecentrum
3.2 Dokumentera varor och kemiska produkter som används vid uppförande och underhåll av byggnader och anläggningar i digital loggbok och uppdatera loggboken vid ombyggnation och förvaltning.	Kontinuerligt från 2020	Förvaltningar och bolag som upphandlar bygg- och anläggningsentreprenader och köper in bygg- och anläggningsmaterial med stöd av kemikaliecentrum
3.7 Utvärdera och substituera riskmaterial i känsliga användningsområden.	Kontinuerligt från 2021	Kemikaliecentrum, byggande och anläggande förvaltningar och bolag
3.8 Främja innovation och alternativa material för att substituera riskmaterial.	Kontinuerligt från 2021	Byggande och anläggande förvaltningar och bolag med stöd av kemikaliecentrum
<b>Kemikaliehantering</b>		
4.1 Inventera och dokumentera kemiska produkter i Chemsoft.	Kontinuerligt från 2020	Alla förvaltningar och bolag med användning av märkningspliktiga kemiska produkter
4.2 Rapportera förbrukningsuppgifter i Chemsoft.	Årligen från 2020	Alla förvaltningar och bolag med användning av märkningspliktiga kemiska produkter
<b>Växtskyddsmedel</b>		
5.1 Sköta parker, grönområden, fastigheter och andra offentliga ytor utan användning av växtskyddsmedel.	Kontinuerligt från 2020	Idrottsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna, kyrkogårdsförvaltningen och alla byggande och anläggande bolag
<b>Tillsyn och kontroll</b>		
<i>Inga åtgärder till stadsdelsförvaltningen</i>		

<b>Miljögiftsövervakning</b>		
<i>Inga åtgärder till stadsdelsförvaltningen</i>		
<b>Barn och andra särskilt känsliga grupper</b>		
8.1 Uppdatera Vägledning för en kemikaliesmart förskola samt anpassa till skola och fritidshem.	Senast 2020	Kemikaliecentrum, SISAB, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen
8.2 Genomföra och följa upp åtgärderna för kemikaliesmart förskola, skola och fritidshem.	Kontinuerligt från 2020	Stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen med stöd från kemikaliecentrum
8.3 Utbilda förskole-, skol- och fritidshemspersonal enligt de kemikaliesmarta vägledningarna.	Kontinuerligt från 2020	Stadsdelsförvaltningarna, utbildningsförvaltningen och kemikaliecentrum
8.4 Genomföra åtgärder för kemikaliesmart arbetsplats med fokus på gravida.	Senast 2023	Stadsdelsförvaltningarna, Micasa, alla kontorsbaserade förvaltningar och bolag

### Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till att staden ska arbeta enligt kemikalieplan 2020-2023. Kemikalieplanen är väl genomarbetad och bred i sitt angreppssätt. Frågan om en giftfri miljö är central för att säkra en hög levnadsstandard och ett friskare liv i staden. Vidare är det positivt att miljöförvaltningen länkar ihop sitt arbete med Agenda 2030 och de nationella miljö kvalitetsmålen för att få ytterligare tyngd i sitt arbete samt att man belyser vikten av en cirkulär ekonomi.

Kommunikationssatsningar och informationskampanjer som föreslås i åtgärd 1.2 och 1.5 är bra. Frågan om kemikalier i människors vardag är till stor del en informationsfråga. Många känner inte till hur man kan fatta mer kemikaliesmarta beslut. Det är viktigt att kemikaliecentrum kan bistå med information till nämnderna då dessa själva inte nödvändigtvis har den kompetens som krävs.

Förvaltningen följer de krav som förväntas ställas vid upphandling samt vid bygg- och anläggningsarbete och är positiva till att dessa krav kommer att fortsätta ställas även i framtiden.

Förvaltningen ställer sig extra positiv till att fokus ska ligga på barn och särskilt känsliga grupper. Det är av stor vikt att dessa skyddas från skadliga kemikalier.

Då frågan om kemikalier och skadliga ämnen är komplicerad och kräver specialkompetens är det av stor vikt att nämnden kan söka och finna information och rådgivning från framförallt miljö- och hälsoskyddsnämnden och kemikaliecentrum. Detta för att säkra att de åtgärder som förväntas av nämnden kan genomföras korrekt och effektivt.

Gunilla Davidsson  
stadsdelsdirektör

Anna William Olsson  
tf avdelningschef

### **Bilagor**

Remissunderlag Förslag till ny kemikalieplan 2020-2023 för  
Stockholm stad

## **Attesterat av**

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

<b>Namn</b>	<b>Datum</b>
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2019-12-05
Anna William Olsson, tf avdelningschef	2019-12-03